

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä syyskuuta 2002 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 126/2002 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Lasse Arvela ja ylitarkastaja Marja Niiranen, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Annukka Lehtonen, kauppa- ja teollisuusministeriö
- ylitarkastaja Anne-Mari Raassina, sosiaali- ja terveysministeriö
- osastopäällikkö Martti Kauhanen, Näkövammaisten Keskusliitto ry
- kuntoutusohjaaja Teuvo Ruponen, Näkövammaisten Keskusliitto ry sekä Invalidiliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annettua lakia siten, että lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin vuodella. Sellaiset vaikeavammaiset yrittäjät, joiden toiminta olisi ollut vuoden 1994 kesäkuussa voimaan tulleen arvonlisäverolain mukaan verotonta, vapautet-

taisiin siten arvonlisäverovelvollisuudesta siirtymäkauden järjestelynä myös vuonna 2003.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2003 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja puoltaa la-

kiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Valiokunta ehdottaa kuitenkin lausumaa, jossa hallituksen edellytetään huolehtivan pysyvän ratkaisun aikaansaamisesta ennen seuraavan

varsinaisen talousarvion antamista vuonna 2003 (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Vaikeavammaisia yrittäjiä koskevaa veronhuojennuslakia esitetään jatkettavaksi nyt seitsemannen kerran perättäin muuttamattomana. Sopivaa tukimuotoa on etsitty siitä alkaen, kun laki vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista (1393/1995) hyväksyttiin ensimmäisen kerran vuosille 1995 ja 1996.

Valtiovarainvaliokunta on kiirehtinyt pysyvän ratkaisun aikaansaamista jo usean vuoden ajan. Viimeksi vuosi sitten valiokunta katsoi (VaVM 17/2001 vp — HE 119/2001 vp), että ratkaisu tulisi saada aikaan viimeistään sitten, kun kauppa- ja teollisuusministeriön asettama sosiaalisen yrittäjyyden edistämistä pohtinut työryhmä ("Sosiaalisen yritystoiminnan edistäminen", KTM:n työryhmä- ja toimikuntaraportteja 7/2002) saisi työnsä päätökseen vuonna 2002.

Valiokunta pitää epätydyttävänä sitä, ettei pysyvää ratkaisua ole vielä kyetty löytämään, vaikka kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman työryhmän loppuraportti valmistui jo keväällä. Huolestuttavalta näyttää myös se, ettei mikään työryhmätyöhön osallistuneista ministeriöistä pidä pysyvää ratkaisua omalta osaltaan mahdollisena.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on ollut esillä mm. työryhmän loppuraportissa ehdotettu kolmivuotinen kokeilu, jossa vaikeavammaisen yrittäjän maksama arvonnäkövero palautettaisiin tukena yrittäjille. Kokeilussa tuki laajenisi koskemaan kaikkia vaikeavammaisia yrittäjiä nykyisten käsityöyrittäjien lisäksi. Raportissa esitetään lisäksi muita toimenpiteitä, joilla sosiaalista yrittäjyyttä voidaan tukea erilaisin neuvonta- ja tukipalveluin.

Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että vaikeavammaisten yrittäjien asemaa pyritään helpottamaan pitkäjänteisen ratkaisun pohjalta tavalla tai toisella tarpeeton byrokratiaa kuitenkin välttäen. Valiokunta on kannattanut jo aiemmin sellaisia positiivisia erityistoimia, jotka helpottavat vaikeavammaisten yrittäjien asemaa.

Oleellisena on pidetty sitä, että tukitoimet koskevat yhtäläisesti kaikkia vammaisyrittäjiä ja että niissä lähestytään heitä ensisijaisesti yrittäjinä eikä vammaisina. Valiokunnan kuulemat vammaisjärjestöt ovat todenneet myös, että yrittäjyys on varteenotettava vaihtoehto vammaisten työllistämiseksi. Tämän vuoksi pysyvää ratkaisua tulisi etsiä tosissaan.

Valiokunta on perustellut aikaisempia kannanottojaan lisäksi myös sillä, että nykyinen verotuki koskee melko pientä yrittäjäjoukkoa, käytännössä noin 500 vaikeavammaista yrittäjää sokeiden yrittäjien lisäksi. Heille ohjautuvan vuosituisen tuen määrä on vajaat puoli miljoonaa euroa. Verotuen ulkopuolelle jäävät tällä hetkellä kokonaan ne vaikeavammaiset yrittäjät, jotka myyvät muita kuin valmistamaansa tavaraan kohdistuvia palveluja. Tähän joukkoon kuuluu mm. kasvava joukko tietoteknisen alan yrittäjiä. Uudenlaisen ratkaisun tarve on näistäkin syistä perusteltu.

Valiokunnan kuulemat asiantuntijatahot ovat kannattaneet hallituksen esitystä muun vaihtoehton puuttuessa. Koska pysyvää ratkaisua ei ole vielä löydetty, valiokunta kannattaa erityislain jatkamista ensi vuodeksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii vaikeavammaisten yrittäjien tukea koskevan pysyvän ratkaisun aikaansaamisesta ensi vuoden aikana ennen seuraavan varsinaisen talousarvioehdotuksen esittelyä eduskunnalle.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	Virpa Puisto /sd
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Matti Saarinen /sd
jäs.	Pirjo-Riitta Antvuori /kok	Anni Sinnemäki /vihr
	Matti Huutola /vas	Sakari Smeds /kd
	Timo Ihamäki /kok	Irja Tulonen /kok
	Seppo Kääriäinen /kesk	Jukka Vihriälä /kesk
	Reijo Laitinen /sd	vjäs. Liisa Hyssälä /kesk
	Markku Laukkanen /kesk	Ulla Juurola /sd
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok	Iivo Polvi /vas
	Tuija Nurmi /kok	Ulla-Maj Wideroos /r.
	Mauri Pekkarinen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.